

Asociace komunitních služeb v oblasti péče o duševní zdraví
Na Krocínce 237/30
190 00 Praha 9 – Vysočany
IČ: 70099154
tel: +420 721 538 611
email: info@askos.cz

prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR
Ministerstvo zdravotnictví
Palackého nám. 4
128 01 Praha 2

Vážený pane ministře!

Otevřený dopis psychiatrů a psychologů psychiatrické nemocnice v Kroměříži adresovaný k rukám prof. MUDr. Vlastimila Válka, CSc., MBA, EBIR, ministra zdravotnictví oslovil širokou základnu členů České Asociace komunitních služeb. Témata, která dopis přímo či nepřímo obsahuje, dle našeho soudu, výrazně přesahují lokální situaci v psychiatrické nemocnici v Kroměříži. Domníváme se, že způsob, jakým bude v dopise popisovaná situace zřizovatelem, tedy Ministerstvem Zdravotnictví řešena, může mít širší dopad na další proces reformy péče o duševní zdraví v ČR.

Autoři dopisu uvádějí řadu témat, která před rokem jmenovaný ředitel do psychiatrické nemocnice zavádí. Zmiňují témata jako je posilování role zdravotních sester, zavádění přístupu zotavení (CARE) včetně zavádění socio – rehabilitačních aktivit na akutní oddělení, zavádění supervize, uvádění funkce peer pracovníků, změna hierarchického uspořádání práce na odděleních ve více horizontální přístup, větší otevřenost zařízení k vnějšímu světu, na pacienty více orientovaný přístup při řešení stížností a další. **Všechna zmiňovaná témata, respektive jejich zavádění je klíčem k proměně „institucionálního modelu péče, k modelu komunitnímu“ a jsou jádrem humanizace péče ústavního charakteru.**

Citované přístupy, jsou z velké části základem pro odborné zavádění **péče orientované na zotavení a jsou zakotveny v koncepčních dokumentech a plánech**, které byly v rámci intenzivní práce na reformě péče o duševní zdraví v naší zemi širokým spektrem odborníků, institucí, pacientů a rodičů konsensuálně přijaty. Jsou zakotveny v Národním akčním plánu pro duševní zdraví 2020 - 2030, v metodikách zavádění multidisciplinárního přístupu při práci na sociálně zdravotním pomezí, v metodikách kvality péče zpracovaných v návaznosti na projekt Světové zdravotnické organizace Quality Rights ve spolupráci s WHO, v krajských plánech sítí sociálně zdravotních služeb, při jejichž vytváření bylo zapojeno 14 krajů ČR a v neposlední řadě v transformačních plánech psychiatrických nemocnic, tedy i transformačním plánu PN Kroměříž. **Změnový proces přijatý ve výše zmíněných dokumentech vnímáme jako jeden ze základů proměny péče o duševní zdraví v naší zemi.**

V našich členských organizacích jsou zastoupeny zdravotní, sociální i další profese služeb duševního zdraví. Naše organizace mají 30ti letou zkušenost se zotavováním lidí s vážným duševním onemocněním, jsou pilířem pro síť komunitních služeb duševního zdraví v naší zemi již řadu let, mnoho našich členských organizací jsou zřizovatelé Center duševního zdraví, zaměstnáváme lékaře, psychiatrické sestry, sociální pracovníky, peer konzultanty, case manažery. Péče o duševní zdraví v našich členských organizacích, je realizována ve prospěch tisíce pacientů s duševním onemocněním a jejich rodinných příslušníků. Mnoho pracovníků našich organizací má dlouholetou zkušenost i z práce v psychiatrických nemocnicích. Máme bohatou zkušenost z nelehkých procesů přechodu z institucionální, ústavní péče na komunitní, multidisciplinární systém, realizovaný v přirozeném prostředí pacienta orientující se na jeho zotavení.

Máme plné pochopení pro to, že tento změnový proces není lehký jak pro pracovníky velkých psychiatrických nemocnic, zvláště ty pracující v nich dlouhodoběji, tak ani pro jeho vedení. Jak ukazují i zkušenosti ze zemí, které si již tímto procesem prošly, výskyt tenzních situací a střetů je pravděpodobně takřka nevyhnutelný. Z těchto procesů je i bohatá zkušenost toho, že samotné zařízení může vyčerpat kapacity vnitřní komunikace a je hledán „viník“, který má být odstraněn. Klíčovou však v takové situaci je konstruktivní podpora vnitřního dialogu v zařízení, vytvoření prostředí bezpečného a plánovitého přechodu k novému systému a to i za pomoci vnější podpory, kterou v době reformních projektů vytvářel tým pracovníků projektů MZ ČR.

Situace vzniklá v psychiatrické nemocnici v Kroměříži, tak jako většina krizí, může být při kultivovaném uchopení problému dobrou, prorůstovou příležitostí nejen pro psychiatrickou nemocnici v Kroměříži, ale celý reformní proces v naší zemi. V opačném případě, který by dle nás spočíval v doslovném vyplnění žádosti autorů dopisu, by hrozilo značné riziko úpadku „pro reformní energie“ nejen na území Zlínského kraje. Vnímáme, že „pro reformní energie“ po skončení intenzivní fáze projektů reformy do značné míry již poklesla a je naopak na lokální i celonárodní úrovni potřeba hledat zdroje k jejímu znovu oživení.

Domníváme se, **že jediným dobrým řešením je multi -disciplinární vnější pomoc a podpora k řešení nastalé situace v psychiatrické nemocnici v Kroměříži.** Jsme přesvědčeni, že mezi našimi členskými organizacemi je dostatek zkušených a talentovaných odborníků různých profesí, včetně lidí se zkušeností s duševním onemocněním a rodinných příslušníků, kteří budou schopni a ochotni se na tomto podpurném procesu podílet. Touto cestou nabízíme za AKS zřizovateli psychiatrické nemocnice v Kroměříži MZ ČR naši pomoc a podporu.

Vzniklá situace ukazuje, že reforma péče o duševní zdraví, není otázkou pouze jednotlivce, ale změny celého systému a paradigmat, z kterých myšlenkový koncept péče o duševní zdraví vychází a potřebuje tedy pozornost a péči od odpovědných institucí. **S touto pomocí zároveň žádáme MZ ČR k znovu nastavení procesů multidisciplinárního řešení reformy péče o duševní zdraví v naší zemi.** Obnovení metodické podpory, manažerských nástrojů a společného plánování všech stakeholderů při jedné z největších systémových změn, která se na pomezí sociálně zdravotních služeb v ČR realizuje, a **nabízíme svou aktivní účast a práci.**

Členové Odborná rady Asociace komunitních služeb:

PhDr. Lenka Krbcová Mašínová, ředitelka Fokus Labe, z.ú.

Gestor projektu krajských sítí sociálně zdravotních služeb a gestor projektu zavádění multidisciplinární spolupráce

MUDr. Jan Pfeiffer – psychiatr

Gestor projektu rozvoj CDZ I + II a gestor projektu zavádění multidisciplinární spolupráce

Mgr. Jan Mácha, ředitel Fokus Tábor, z.s.

Regionální garant reformy péče o duševní zdraví v Jihočeském kraji

Mgr. Anna Šimonová, ředitelka Fokus Vysočina, z.ú.

Regionálním garant reformy péče o duševní zdraví ve Vysočině

Mgr. Zdenka Kuviková, provozní ředitelka Fokus České Budějovice, z.ú.

Metodik multidisciplinarity Jihočeský kraj

Mgr. et Mgr. Martin Fojtíček, manažer pro hodnoty a rozvoj, exředitel Ledovce, z.s.

Metodik transformace psychiatrických nemocnic, Regionalni konzultant projektu deinstitucionalizace pro Plzeňský kraj, garant reformy pro sociální oblast Plzeňského kraje.

Pavel Novák, zakladatel Fokusu Praha

Člen Odborné rady MZ

Regionalni konzultant projektu deinstitucionalizace pro Prahu

Mgr. Aleš Lang, ředitel Bona, o.p.s.

Odborná konzultační činnost k reformě péče v Praze

PhDr. Ing. Jana Sladká Ševčíková, zakladatelka a statutární zástupkyně Centra Anabell, z.ú.

Manažerka kvality PN Brno, project deinstitucionalizace

Mgr. Petr Moravec, ředitel Ledovec, z.s.

Mgr. Jan Sobotka, výkonný ředitel Fokus Praha, z.ú.

PaedDr. Blanka Veškrnová, ředitelka Práh jižní Morava, z.ú.

Členka Rady vlády pro duševní zdraví / Národní rady pro duševní zdraví

Členka Odborné rady MZČR

Odborný garant projektu deinstitucionalizace MZ pro sociální oblast v JMK

Manažer kvality péče v Jihomoravském kraji

Jménem Odborné rady AKS

Blanka Veškrnová

Předsedkyně správní rady AKS